

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Péterfia-utca 977.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyhi hivatal.</p>
--	--	--

Tartalom. Uj egyházi törvényeink. Tóth Sámuel. — Tárca. Egy zsolttáróról. K. Nagy Sándor. — Iskolaügy. Iskolaügy falun. Kismarjai Tóth Lajos. — Közügyeink. Két replika. Bán József. Kálmán Béla. — Irodalom. — Külföldiek. — Szerk. posta. — Hirdetés.

Uj egyházi törvényeink.

Sajtó alól kikerült immár magyar ev. ref. egyházunknak, az 1891. évi december és folyó évi márczius-április hónapokban tartott országos zsinatunk megállapodásai folytán létrejött alkotmányi szervezetére vonatkozó törvény-részlete, melyet, midőn mint egy új korszak tavaszi fecskéjét örömmel üdvözlünk, közöljük egyszersmind lapunkban Tóth S. zsinati jegyzőnek e munkálat végéhez csatolt következő megjegyzéseit.

A magyarországi ev. ref. egyháznak az 1891-ik évi december és 1892. márczius-április hónapokban tartott országos zsinata tárgyalásai, megállapodásai alapján összeállítva a magyarországi ev. ref. egyház alkotmányos szervezetének I. és II. részét, itt közlöm azt a 483-ik számú zsinati határozat értelmében a zsinatnak rendes és póttagjaival, hogy még a folyó évben november hóban tartandó zsinaton mindkét rész felolvastatván, az alkotmányi s törvénykezési szervezet végleg megállapíttassék és elfogadtassék.

Lehetnek, és bizonyára vannak is, az összeállításnál tévesztések és hibák, de most már a rendszeres összeállítás mellett azok még könnyebben kijavíthatók lesznek. A zsinati tagoknak figyelmét szükségesnek tartom föl hívni egy pár megjegyzésre.

A zsinat 448. szám alatt, midőn a 300-ik szakasz 10-ik pontját elfogadta, azt mondotta ki, hogy a már elfogadott 258-ik szakasz a végleges szövegezés alkalmával azzal összhangzásba hozassék; így történt, hogy a 258., most már 256. §-ban az egyházmegyei közgyűlés helyett egyházmegyei bíróságot írtattam be.

A 464-ik számú határozat szerint pedig az 5. §. végleg szövegezésében a 339. és 377. §§-ok (most már 337. és 375. §§-ok) felemlíttessenek. Ennek következtében az 5-ik §-t megpótlandónak tartanám ezzel: „végre az egyházi bíróságok által a tárgyalásra beidézett, de meg nem jelent, s megjelenni vonakodó tanuk kihallgatása s megesketezése iránt intézett megkereséseket a polgári hatóságok szintén teljesíteni tartoznak, e tekintetben a közreműködést meg nem tagadhatják“. De akkor az 5-ik §. mostani 4-ik bekezdésében a kezdő szó lenne: „Továbbá“ a „Végre“ helyett.

Itt közlöm a tartalmat és a zsinati bizottságok névsorát is.

* * *

Összehasonlítva már ezen törvényjavaslatot érvényben álló egyházi törvényeinkkel, következő különbségek tűnnek föl és állapíthatók meg:

Az általános határozatoknál: Az államsegély igénybe vétele ezen javaslatban részletesebben és szabatosabban van körülírva s meghatározva (4. és 5. §.). Az erdélyi egyházkerület is elköteleztetett, hogy a zsinati képviselők választásánál szinte úgy járjon el, mint a többi kerületek, tehát ott is a presbyteriumok választják jövőre a zsinati tagokat.

Az egyházközségekről szóló §-ok a szavazás-adásra nézve tartalmazzak újítást.

Az egyházmegyékről és kerületekről szólók abban különböznek, hogy a közgyűlések hatás- és jogköre és a bíróságoké szabatosabban körülíratott; az ügyek természetéből folyólag több tárgy, melyek eddig a közgyűlés jogkörébe tartoztak, a bíróság hatáskörébe úttalattak.

Az egyetemes konventről szóló §-okban határozottan ki van fejezve, sőt az egyházkerületi közgyűlés hatáskörét meghatározó pontok közé is felvétel: hogy a konvent tagjait az egyházkerületi gyűlések választják.

Zsinatról szóló fejezetben a zsinati képviselők száma kettővel növeltetett s a tanintézetek képviselőire nézve is van egy módosítás; legfontosabb azonban, hogy a zsinatra a választások 10 évre érvényeseknek mondattak ki.

A második résznél, mely az egyes egyháztagokról és az egyházi tisztviselőkről szól, a sorrendben történt módosítás és mint új fejezetek vétettek föl a szegények és árvák gondnokáról, az egyházmegyei s kerületi ügyészekről szólók, tehát 3 fejezettel több van, mint a törvény szövegében.

Lelkészválasztásokról szóló törvények nagymérvű átalakításokon mentek keresztül: a meghívás útján való választás megengedett egy esetben; a kandidáció megszüntetett, mert a kellőleg minősített pályázók mind választhatók. Szabályellenes választások szabatosabban és részletesebben körülíratk, mint a törvény szövegében áll. Az özvegyi és kegyeleti évről gondoskodás és rendelkezés az egyházkerületek hatáskörébe tartozónak mondattak ki.

Az egyházi adóról szóló szakaszok bővítettek s részleteztettek, melyek által az eddigi sokféle félreértés ki lesz kerülve.

Az egyházi közalapról szóló §-ok szintén többféle ezélszerű módosítást foglalnak magokban, mint pl. hogy az egyházkerület megengedheti, hogy a kivetés öt évről öt évre történjék (266. §); a végrehajtó bizottság tagjainak száma növeltetett stb. Ezen szakaszokban az is ki van mondva, hogy a konvent gondoskodik a lelkesi özvegyek és árvák számára egy országos gyámintézet megalkotásáról; csekély fizetésű tanítók segélyezéséről; a hivatalviselésre képtelen lelkesek nyugdíjintézetének felállításáról.

Az egyházi törvénykezés következő főbb elvek alapján alakítottatott át:

Az egyházi közigazgatás keretében felmerülő vitás ügyek ellátását a fegyelmi esetekben is eljáró ugyanazon egyházbíróság hatáskörébe útalta a zsinat;

A kettős elnökség a bíróságoknál is föntartatik, az egymással egyenjogú két elnök a szavazásban azonban részt nem vehet.

A bíróságok kebelökből bizonyos időtartamra kiküldött tanácsokat alkothatnak;

a közigazgatási vitás ügyek az egyházkerületi bíróságok által végleg elláttatnak;

az eljárásban a szóbeliség és közvetlenség csak az első fokú bíraskodásra szorítottatik;

a hivatalból elrendelt fegyelmi esetekben a vád képviselétéről a törvényben gondoskodás történt;

ezen elvekből folyólag tehát a lelkészválasztás ellen beadott panaszok az egyházkerületi bíróságnál végleg befejezést nyervén, eleje van véve az elhúzódsából származható bajoknak és visszaéléseknek, a mi eddig, fájdalom,

megtörtént, hogy két évig is eltartott, míg az ügy végmegoldást nyert. Továbbá a felebbezésnél sem lesz szükség többé azon terhes és költséges eljárásra, mely eddig gyakorlatban volt, hogy t. i. a felek az egyházkerületi s konventi bíróságok előtt is megjelenhetvén, ez által sok alkalmatlanságot és költséget szereztek magoknak; ki van mondva a 353. §-ban, hogy az egyházkerületi bíróság s a konventi bíróság a hozzá fölterjesztett iratok és bizonyítékok alapján határoz.

Debreczen, 1892. október 11.

Tóth Sámuel,

a magyarországi ev. ref. egyház zsinatának egyik jegyzője.

Tárcza.

Egy zsoltáriróról.

(Vége.)

Dr. Szabó György nagyváradai híres szemorvos (egykor ő is a debreczeni főiskola növendéke) birtokában van a Keresztesi által szerzett énekek eredeti kézírata, — ez egy 118 lapra terjedő füzet, régi írásmód szerint nagy betűkkel tarkázva, nagy nyolczadrét, vastag, erős bordás papíron. Ezen írott könyv következő címet visel:

„Templomban énekelhetők Ujj énekek, melyek Három szakaszokra osztattak. Az elsőben vagynak Vasárnap, Hétköznap, Penitentiális, Urvacsorájakor, — a Másodikban: Templomban, Az Harmadikban bizonyos alkalmatosságokban mondhatók. Keresztesi József szalacsi Prédikátor készítette 1806. Május Hónappan“.

Ezen írott könyv bevezetésében Keresztesi következőleg adja elő az Énekek írásának történetét:

Az Olvasóhoz.

Ezenn Ujj Énekek készítettésének okáról és alkalmatosságáról akarván valamit szólni: tsak azonn két Leveleket írom ide által, mellyeket a Tiszán túl lévő Superintendentia Fő Tiszteletű Consistoriumának Rendeléséből, küldött hozzám, annak ekkori Generális Notarius T. T. Benedek Mihály Ur. u. m.

„Tiszteletes Nagy és Jó Uram!

Közönséges Énekes Könyvünket, olly móddal szándékozván mind a Négy Fő Tiszteletű Superintendentia Consistoriumi kiadatni: hogy abbann, a Szent Dávid Soltári ugyan, énekelhető Verseik megjegyződvén, egészenn megmaradjanak: de a többi Énekek nagyobb részét ki hagyattassanak; közül akaratul elvégződött, hogy mivel ezeknek kipótlására, némelly eddig az ideig kijött Énekek, rész szerént azért, mivel Soliloquiások; rész szerént más okokból, alkalmatosoknak nem ítéltetnek: mindenik Superintendentia Főtiszt. Consistoriuma szállítsa meg a maga kebelébenn lévő ollyan Tiszteletes Atyafiakat, a kik előtte, mind Poétai szép elméjéről; mind egyéb ajándékjaikról esméretesek, hogy a kihagyandó Énekek helyébe másokat készítsenek.

Főtiszt. Consistoriumunk által Tiszt. Nagy Jó Uram illyennek esmértetvén: annak nevével és rendeléséből a végre

keresünk meg ezen Levelem által, hogy mindenféle alkalmazosságokra (az Adventet és Nagy Hetet kivéven) csupán csak egy-egy Éneket szerezni ne terheltecsék; arra vigyázzván:

a) Hogy a szerzendő Énekek, többnyire a Sóltárok szebb, könnyebb és esméretesebb nótájához alkalmaztatódjanak. A Dícséreték között szép egyszersmind könnyű Nótája van ennek: „K e g y e s J é z u s é n I m á d s á g o m r a. ect.“

b) Hogy az Énekek, a Versek hosszabb vagy rövidebb voltahoz képest 6 vagy 7 v-ből (versből) álljanak. Az Ur Vasorájához valók lehetnek hosszabbak.

c) Jónak találdott, hogy a készitendő Énekek a jövő Aprilisban tartandó Főtiszt. Consistoriumunknak bé küldödvén, azokat a Tiszteletes Szerzők ne magok kezével írják le tisztán, se neveket elejekbe ne tegyék: hanem a helyett tsak valamely Symbolumot; neveiket pedig bépétséteendő levelecskébe jegyezzék fel, hátára írván ennek választandó Symbolumokat.

Ezeokról Tiszt. Nagy Jó Uramat hivatalbeli kötelességem szerint tudósítván, és az Istennek kegyelmes oltalmába ajánlván, vagyok állandóul Tiszteletes Nagy és Jó Uramnak

Debreczennben d. 18 Decemb. 1804.

igaz és hív szolgálja Pred. és Gralis
Notar B. Mih. (Benedek Mihály).“

Én erre ekkor nagy Hidegtelelésben lévén, tsak azt feleltem, hogy a China és Tartatus emexcus semmi Poëta i elevenséget nem önthetnek az emberbe se, s ezzel el is halgattam volna végképen, hanemha ismét ezen levél által serkentődtem volna:

Tiszteletes Nagy és Jó Uram!

„Főtiszt. Consistoriumunk ezen alkamatossággal tölem arról tudakozódván, hogy küldött e már Tiszt. Uram Énekeket? Azt kellett felelnem a mit lehetett. Megparancsoltatott tehát, hogy azoknak írására ujra emlékeztessem és serkentsem Tiszt. Uramat. A jövő Lőrinczi Gyűlésig még sok készühet; Ha nem készülne, üresen mennének e részben követünk a Pesti köz tanátskozásra, mellynek Fő tárgyává éppen a készitendő Énekek tevődtek. De még tsupán tsak egy helyről küldöttek bé. Nosza Veterane Caneque Poëta a. o. végye kezébe a pennát erre a végre: mert tsak ez kívántatik, és abból a versek folyván folyni meg nem szűnnek. Vagyok állandóul Tiszteletes Nagy és Jó Uramnak

Debr. 22. Apr. 1806.

igaz és hív szol.

Pred. és Grali. Nót. B. M.“

Ezen levélnek tanátsát követvén tehát, készütenek ezenn Próba-Énekek, mellyeket név nélkül ezen Symbolum alatt: *N e e m e l a b o r i s t e g r a v a b i t. Virgil Aen. L. II.* a Superintendentzia Főtiszt. Consistoriumnak Debreczenbe bé küldöttem d. 6. July.

Ha ezek közzül a szoros Censura után találatnak olyanok, mellyek az Hívek Gyülekezetében énekeltehetnek: légyen az, az Isten Szent Nevének Ditsőségére. Írtam Szalacsonn, Predikátorságomnak 25-dik Esztben. 1806.

Keresztesi Jósef m. k.

Hogy az áhítatos pap lelkesültsége nem volt haszontalan, az kitetszik a kézirat „Toldalék“ című IV-ik szakaszából, „mellyben vagynak Kátekizmusi Tanításokra, Dominikák szerint való Ujj énekek, mellyek készitettek 1806-ik Esztendőben a Szalatsi Szüretenn“. Ugyanis ezen szakasz bevezetésül szerző ezen jegyzést teszi: „A Magyarországi H. C. tartó Négy

Superintendentziák, 1806. September Hónap eleinn, Pestenn Conferentziát tartván, másokéval edjött, a fellyebb irt Énekeimet Revideálván, s nagyobb részént helyben is hagyván, az Ujj énekes könyvnek kinyomtatása 20 ezer Exemplárokbán meghatározott, mellyben, hogy a Katechismusi Tanításokra, Dominikák szerint alkalmaztatott Ujj Énekek is legyenek, helyesnek ítéltetvén, öt Tiszt. Férfiaknak adatott által, ezek közt nékem a XI Urnapjától fogva a XXII-ikig való Énekeknek készitése, két Adventi és egy Nagy Héttel edjött, — mellyeket a szüret alatt elkészitvén, Ferencz Fiam által d. 29-a Oct. Debreczenbe bé is küldöttem. Vajha a mostani Szüretnek példájára, ha kevesek is: de édesek és kedvesek lehetnének. Szalacs d. 29-a October 1806. Keresztesi Jósef m. k.“

Hogy mily szívesen fogadták a bírálók Keresztesi énekeit, s mennyire át voltak ezek hatva a buzgóságtól, következik abból, hogy az összesen 49 énekből 37 ének elfogadtatott és bevételvén az „Énekes könyv“-be, ma is nagy áhítattal zengik a hívek.

Ezen énekek a „Dícséreték“ között a következő számok alatt vannak: 2., 12., 14., 18., 31., 32., 38., 52., 56., 79., 96., 97., 98., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 106., 150., 151., 159., 164., 169., 178., 183., 186., 191., 197., 201., 219., 223., 226., 228., 230.

A ki ezen énekeket megtekinti, nem kételkedhetik azon, hogy Keresztesi valóban íhletett lelkű zsoltáríró volt.

Megjegyezni kívánom még itt, hogy Keresztesinek azon Ferencz nevű fia, kitől az Énekeket Debreczenbe küldte, 1816—1818-ig érdiószegi pap volt, s 1818-ban Ér-Semlyénbe ment, a hol azon évi ápril 29-ikén meghalt.

A ki ezen felül még vizsgálat tárgyává akarja tenni Keresztesi papi érdemeit, az tekintse meg a nagyváradi ref. egyház levéltárában azt a nagy foliáns-alakú írott könyvet, melyet Keresztesi Jósef kezdett meg s tudós utódai sokáig folytattak, a mely könyv nemesak a nagyváradi ref. egyház történetének megírására szolgálhat alapul, hanem igen sok érdekes feljegyzést tartalmaz Várad multjára.

Van Keresztesinek egy — de csak halála után 56 évvel — nyomtatásban megjelent nagybecsű műve, ily cím alatt: „K r ó n i k a M a g y a r o r s z á g p o l g á r i é s e g y h á z i k ö z l e t é b ől a X V I I I - i k s z á z a d v é g é n. K e r e s z t e s i J ó z s e f e g y k o r ú e r e d e t i n a p l ó j a“. (Pest 1868. Kiadja Ráth Mór). Ezen napló felettébb érdekes adatokat tartalmaz Keresztesinek gyermek- és ifjúkoráról és a váradi ref. egyház újramegalakulásának nagy, sok és nehéz küzdelmeiről, — 1780—1809-ig pedig rendszeres naplólakban feljegyzti az országos, a ref. egyházi, valamint a biharmegyei nevezetesebb eseményeket. Így e napló Biharmegye történetének megírásánál is igen becses kútfőt képez.

Ezen napló tünteti fel Keresztesi egész lelki nagyságát és apostoli hitbuzgalmát. De e naplónak ismertetését jelenleg mellőzöm, azonban nem mulaszthatom el a legnagyobb mértékben felhívni figyelmét erre azoknak, kik valamikor a Tiszántúli egyházkerület részletes történetének nehé, de kívánatos és magasztos megírására vállalkoznak . . .

Pihenj, Apostol, jeltelen sírodban, — ha érdemeidet nem hirdeti is ércz-oszlop, nevedet fentartják műveid és a szelid emlékezet!

K. Nagy Sándor,
nagyváradi kir. törvényszéki bíró.

Iskolaügy.

Iskolaügy falun.

(Vége.)

Jelenvoltam egy „egyházmegyei felsőbb hatóság” részéről tett iskolavizsgálásnál.

A tanulók — már III—IV. osztályuk — oly kitűnően, azaz csak hihetetlen gyorsasággal szavalják: „Kossuth Lajos neve a szabadságra és nehéz időkre emlékezteti a magyart” stb. Ha a tanuló elakadt, vagy a szomszédja súgta meg hallhatólag, vagy a tanító úr vett elő könyvet s kikereste, hogy növendéke hol akadt el, egy-két mondat elolvasásával beléigazította a rendes kerékvágásba. De ily esetet többször láttam, s úgy tapasztaltam, hogy sok olyan tanító van, kik magok sem tudják, a mit tanítványaik által tanultatnak; továbbá hogy a tanítási mód még a kezdetlegesség színvonalán sem áll. Az egész iskolai tanítás ennyi: a tanító kezébe veszi a könyvet, a következő leczkén ujját végig húzza, ily buzdító szavak kíséretében: eddig tanuljátok meg, mert a ki nem tudja . . .

Erre vonatkozólag eszembe jut még az én gyermekkoromból jelenleg is élő magisterem, ki minden szombaton e szavakkal engedett haza: délután ki lesz hagyva eddig; értitek? Repetitió és majd hasad a — — — nadrág! Eme szavak fenyegető dörgéskép hangzottak. Délután, miután rendes másfél órai nyugvása véget ért, a karos székében végig nyújtózva, hosszú szárú pipájából bodor füstököt eregetve kísérte feletünket.

Ilyen helyeken aztán hasztalan keresni az értelmes és szabályos feleleteket, csak a mi könyvben van, — elejétől végig egy szuszra elmondani, — az a tudomány!, és sajnos, hogy van képzett tudományos lelkész is, ki az ilyenmő magolásra fekteti a fősúlyt az iskolák vizsgálásánál is.

Tagadhatlan, hogy a magoltatás legkönnyebb módszere az iskolai tanításnak, — de ilyen módon, még veszedelmes is.

Ha a tanítvány minden könnyítő magyarázat nélkül képes bevágni azt az újjal megjelölt penzumot, hát a tanító mért nem vesz arra magának időt?; miért bíz mindent a növendék emléző képességére?

Mert az iskolaszéki tagoknak — faluhelyről szólván — nem igen van idejük arra, hogy valamely köznapon is benézzenek az iskolába! Aztán nekik úgy is jól van! és így a tanító is feleslegesnek tart minden módszerkedést, — a magoltatáson kívül. — s időpazarlásnak azt, hogy még ő tanuljon elemi tantárgyat, tanító léteire!

Szinte orvoslást váró seb ez, mely a nevelést hátráltatja, s így a helyett, hogy a tudományban való gyarapodás szívet s erkölcsöt nemesítene, inkább előli a kis tanuló szívében élő nemes érzés csiráját is; mert megjegyzendő, hogy nemcsak a történet, földrajz, természetrajz tanítása megy ily ferde irányban, hanem a vallástané is. A minék aztán azon keserű következménye van és lesz, hogy a gyermek a bemagolásra rendelt teremtés történetéből nem az Isten mindenható erejét, bölcsességét, vagy Jézus születéséből nem az ő véghetlen szeretetét s irgalmát a bűnös emberi nem iránt — ismeri meg, hanem az ő saját kínját, s így Isten iránti tisztelet-szeretet helyett harag és rosszindulat tölti el szívét; s az ily vallástanítással nem nevel a mennyország részére, és sokan lesznek tévelygők.

Csak az I. o. tanítását, a gyenge csemeték különös ne-

velését említem még: ott ül egy kis mosdatlan képű mellett egy kőczos hajú 11—12 éves vice rektor, s hangosan olvassa: ív, ví, vív, míg a kis ipse tarisznyája fenekén kotorász a kenyermorzszában, a miért mellette ülő tanítójától egy-egy érezhető fül-hajhúzást kap, a mikor is aztán sírva mondja nagy hűséggel: rí, ír, sír stb. Így válik az írva-olvasás sírva-olvasássá.

Ezt csak azért említem, hogy az olvasás illetén tanítása okozza azt, hogy sok gyermek, 2, 3, sőt 4 évig is az abc-t tanulja, s hogy a magok szorgalmára útalt tanulókból sem jó hazafiak, sem hű egyháztagok nem lesznek.

Igy van az!

A számot megtanulja a gyermek az irkafedélről, az olvasást sírva a nagyobbaktól, a hazáról vagy a jeles hazafiakról pedig tanít a könyv.

Vajjon ki a hibás? s ki fog számot adni — egy hijja nélkül is — sáfárságáról?!

Ilyennek találtam én sok helyen és ilyen is az iskolaügy.

Rendetlen iskoláztatás, — s lankadtság, tétlenség a tanügy terén; pedig mint Hóseás mondja:

Elvész a nép, mely tudomány nélkül való.

* * *

Távol legyen tőlem, hogy a keresztyénség szellemi és erkölcsi nevelését szíven viselő hatóságok előtt fáklya gyanánt tűndöklőjek czikkem. Én csak itt-ott szerzett tapasztalimat közlém, — hátha akad egy tanító, ki visszatér hivatalának lelkiismeretes folytatásához, s akkor jutalmam bőséges.

Tárkány, 1892. szept. 30.

Kismarjai Tóth Lajos,
ev. ref. tanító.

Közügyeink.

Két replika.

Nem zárhatjuk el lapunk hasábjait a következő két replikától, melyekkel azonban, reméljük, befejezhetjük ez ügyeket.

I.

T. Szerkesztő úr!

Bocsásson meg t. szerkesztő úr, ha becses lapja 41-ik számában a Vadas Gyula úr czikkére még egy pár és utolsó szót írni bátorkodom s annak közlését tisztelettel kérem.

Igaz, N.-Zerind többször útasított az egyházmegye által a harmadik iskola felállítására, mi ellen a presbyterium többször, így ez évi augusztusi egyházmegyei gyűlésre is, halasztási idő kéréseért való végzését beterjesztette; igaz, hogy a Vadas úr által idézett 59/1892. számú egyházmegyei végzéssel az egyház halasztást nem nyert, sőt a harmadik iskola felállítására útasított, de nem igaz az, hogy iskolánk tanterme kritikán aiól állónak nyilvánított volna, sőt az augusztusi gyűlésen maga a referáló főjegyző úr sem mondhatta azt, hogy iskolánk tantermei kritikán alól állanak, mert ha mondotta volna, annak a jegyzőkönyvben az 59. sz. végzésben, vagy bárhol, nyomának kellene lenni, s az egyházat útasítanák, hogy kritikán alól álló iskoláját javítsa. A Vadas úr által felhozott 59/1892. végzés pedig azt mondja, hogy ez év szeptember 1-re legalábbis egy segédtanító

alkalmaztassék; a harmadik iskola 1893. szept. 1-re levén felállítandó.

Én tiszt. Vadas úr első közleményében a zerindi tantermek kritikán alóli állását nehézményeltem, most is az ellen van szavam s ezt a 41-ik számban közölt cikkével meg nem czáfolta. Hogy Vadas úr „jó szándékkal, a gyűlésen hallottak hatása alatt írta“ azt Zerindról, a mit írt, bizony furesa jó szándék! Úgy látszik Ön ott volt ugyan a gyűlésen, — nem úgy mint én — mert írt felőle, hallotta az okányi kritikán alól álló tantermekről a szót, s mert Zerindról is iskolaügyről volt szó, tehát rá mondta: hogy itt is kritikán alól áll a tanterem. Ezt még Önön kívül senki sem mondotta. Több szavaira Vadas úrnak nem válaszolok, pedig lehetne.

Most már írhat tiszteletes Vadas úr Zerindról, a mit tetszik, megleczkéztethet, — ha joga lesz hozzá, — miért nem voltam a gyűlésen? bőlesen hallgatni fogok.

Nagy-Zerind 1892. október 12.

Bán József,
ev. ref. lelkész.

II.

Válasz T. Csák Máté úrnak.

Egy csöppet se jött váratlanul, legkevésbé sem lepett meg t. Csák Máté egyházmegyei jegyző úrnak „nyílt levelemre“ „nyílt levél“ alakjában adott válasza. Tudtam én azt jól, hogy t. Cs. M. úr cikkemet megjegyzések nélkül nem fogja hagyni, sőt azt is tudtam, hogy ügyemnek a nyilvánosság elé vitelével visszás helyzetbe fogok jutni egyházi felelőssel, azonban másképp nem tehettem, mivel az egyházmegyének gyámintézeti ügyemre hozott határozata ki nem elégített s nem elégít ki még most sem.

T. Cs. M. úr igyekszik ugyan, „Nyílt levél a Szerkesztőhöz“ című cikkében sok mindenről beszélve, engem háládatosságra oktatta, érveket érvekre halmazva, jogos alapra helyezni az egyházmegyének reám vonatkozó határozatát, azonban sikertelenül, mert azok meg nem állhatnak a következő okok alapján:

1. Hogy az egyházmegyének 1892. év ápril 28-án tartott közgyűlésében a visszatérítésről csakugyan volt szó: bátor vagyok, más lelkész urak megnevezésén kívül egyenesen t. Cs. M. úrra hivatkozni. Igen, mert ha emlékezetem nem csal, a többek között egyenesen t. Cs. M. úr volt az az egyén, ki kérvényem visszavételekor ama nyelvbtlásomat, miszerint eltávozásomkor pénzemem nem 25%-kal, hanem igenis annak levonásával kapom vissza — kiigazította. Véghetetlenül esudálkozom, hogy e tényre t. Csák Máté úr nem emlékszik, s azt meri, „feltéve, de meg nem engedve“ állítani, hogy arról a gyűlésen szó sem volt.

Legyen neki az ő hite szerint!!

2. Ha egy jó jövedelmű egyházból, más egyházmegyének még fényesebb egyházába távozó lelkésznek — a 16-ik §. értelmében — az általa tett összes befizetésnek 75%-a kamat nélkül visszaadatik, akkor az igazság és méltányosság elve azt követeli meg, hogy annak az eltávozó segédlelkésznek is — hiszen az is lelkész?! — a kijárandó összeg szintén visszatéríttessék, annyival inkább, mivel az az anyagi támogatásra sokkal jobban rá van utalva, mint egy rendes lelkész.

Azonban tegyük félre, sőt vessük el a méltányosság elvét is, állításom igazsága azért megmarad a következő harmadik ok alapján.

3. Ha mint időközi lelkész — az alapszabályok 4. §-a szerint — jogos és kötelezett tagja voltam a gyámoldának, nagyon természetes, hogy az maradtam segédlelkész koromban is, mert az egyszer megszerzett jogot csak az egyházmegyéből kilépéssel lehet elveszíteni. Ezen a jogon követelte az egyházmegye én tőlem a befizetést, ezen a jogon követelem én most annak a visszatérítését... Azonban még sem követelem, sőt ígérem, hogy ha az egyházmegye nem volt olyan kegyes, hogy nekem mint segédlelkésznek visszaátalja azt, a mit mint rendes lelkésznek különben szó nélkül visszatérített volna: leszek olyan gavallér ember, hogy a követelt összeget 3 év alatt kiegyenlítenem. Kápláni fizetésemből ez idő alatt majd csak kikovácsolom valahogy!!

Ezzel végére jutottam cikkemnek, mielőtt azonban befejezném, szabad legyen t. Cs. M. úrnak eme passusára, miszerint „nt. Esperes úr azért vitte kérelmemet a közgyűlés elé, hátha az, azon valamit enyhíthetne“, eme szerény megjegyzést tennem, miszerint én nt. Esperes úrhoz, nem közgyűlés elé terjesztendő kérvényt, hanem egyszerű levelet írtam, melyben fölkerem, hogy az alapszabályok értelmében hatalmazza fel a gyámolda pénztárnokát illetékem kiutalására. Nt. Esperes úr azonban visszaírt, hogy az „ő véleménye“ szerint erre mint segédlelkész nem számíthatok, de mint rendes lelkész számíthattam volna. Igazán nevetséges! Ily értelemben terjesztette azt a közgyűlés elé, ily értelemben marasztalt is az el.

A dolgok így állván, a jóakarát elbirálását én is bízom a t. olvasó közönség ítéletére, illetve azokéra, a kiknek figyelmét t. Csák Máté úr ellenem felhívta, mert én most már igen, igen veszedelmes ember vagyok!!

A mi pedig a hálára való figyelmeztetését illeti, kénytelen vagyok azt köszönetem nyilvánítása mellett el nem fogadni s kijelenteni, miszerint ne méltóztassék e miatt aggódni felettem, higye el, hogy lelkiismeretem — e tekintetben is — olyan jó párnául szolgál öntudatomnak, hogy ez azon nyugodtan megpihen, daczára annak, hogy nem a Jákób hangján beszéltem, hanem az Ézsau kezével írtam.

Végül azon megjegyzéssel, miszerint nem képelek olyan együgyű segédlelkészt, ki csak úgy minden alap nélkül kétségbe merné vonni az egyházmegyének határozatát, az ügyet részéről, e becses lap hasábjain teljesen befejezettnek nyilvánítom.

Kispereg 1892. október 11.

Kálmán Béla,
ev. ref. segédlelkész.

Irodalom.

Latin olvasókönyv Cornelius Nepos után a gymnasium III. osztálya számára. Készítette, praeparatióval és szótárral ellátta Sinka Sándor, gymn. tanár a debreczeni ev. ref. főiskolában. Debreczen, 1892.

Cornelius Nepos iskoláinkban folyvást veszíti a tért; legtovább, úgy látszik, mint a reformátusok auctora tartja fenn magát. Az állami, kir. kath., számba sem vehető kivétellel az ág. ev. iskolákban, sőt a reformátusok közül is 5-ben Róma történetének első századait olvastatják Livius szerint.

Azok, a kik Neposnak nem barátjai, helyesebbnek tartják a rómaiak nyelvét, a rómaiak történetét tárgyaló kapcsolatos olvasmányon tanítani, kezdve az I. osztályban elől, a gyermek gondolatvilágához s képzeletéhez oly közel álló mondai korszakon, s bevégezve a IV. osztályban legalább is a republicával: alapul véve Liviust, s annak átdolgozásában fokozatosan alkalmazkodva a tanuló nyelvbéli s értelmi fejlettségéhez.

Corneliusban az ő hívei többnyire hármat respectálnak: mint iskolai auctornak tisztos — több mint 200 éves — multját: elbeszélésének könnyed — életrajzi — formáját s az elbeszélésein keresztül vonuló nemes erkölcsi érzületet. Tisztos multja s nemes erkölcsi érzülete előtt tisztelettel kell meghajolni minden paedagogusnak. A mi elbeszélésének formáját illeti, annak már fogyatkozásai vannak s ezek tanárnak és tanítványnak egyaránt nehézségeket okoznak. Nem általában az életrajzi forma ellen van nekem kifogásom, csak a Nepos életrajzai ellen. Hiszen az olyan életrajz, mely — mint egy csepp víz az egész égboltot — egy-egy korszaknak, mely az egyén képét a kor és viszonyok keretében tünteti fel, egy-egy eszmének történetét tükrözi vissza, a legbeesesebb irodalmi termékek közé tartozik. Amde Nepos életrajzai kiszakított lapok egy nép százados történetéből, melyeket a tanuló így kiszakítva, az előtők és utánok levő lapok ismerete nélkül meg nem érthet: mindenik életrajza egy-egy kalász a történet mezejéről, melynek értékét csak az egész mező culturájának áttekintése után határozhatjuk meg. Életrajzai ninesenek magasabb szempont megvilágításának érzületével írva, sőt csoportosítva sem: igen sokszor hibásak történelmi adatai s chronologiája. Ilyen Nepos, mint történelmi anyag. Vázlatos életrajzait kitölteni, váz helyett élő alakot felmutatni, nem aprólékos, hanem elmúlaszthatatlan kötelesség minden lelkiismeretes tanár előtt. Mert azon követendő példának, melyet a tanuló előtt felmutatunk, nemességén kívül első sorban és feltétlenül világosnak és érthetőnek kell lennie. S ha azzá akarjuk tenni: a tárgyi magyarázatok tekintélyes súlylyal nehezdednek a tanuló alaktannal, mondattannal, idegen szavakkal, sőt könnyvélkülözéssel megterhelt fejére.

Cornelius legtöbb életrajza művészi szempontból is szegényes vázlat. Azzal pedig hiában áztatjuk magunkat, hogy bármily nemes élet rajza vonzólag hat a gyermekre önmagában és önmagáért, csak azért, mert nemes. Művészi compositio és jellemzés, a figyelmet lekötő s képzeletet elragadó érdekesség, a tárgy szeretetéből folyó s minden sort átható hév, a stylus tisztasága és szépsége — legalább is olyan fontos kellemek a gyermek olvasmányában, mint a nagy emberében.

Neposnak ezen fogyatkozásain külföldön már régebben és többen igyekeztek segíteni. Nálunk a Sinka Sándoré az első átdolgozott Cornelius, melyben az életrajzok újabb didacticai elvek szerint vannak megválogatva és elrendezve; a történelmi és chronologiai tévedések kiigazítva; a nyelv itt-ott kifogásolható nehézségei lehetőleg eltüntetve; mely nyomról-nyomra útal a tartalmi kapcsolatra, részint évszámokkal a margón, részint a tartalom rövid összefoglalásával az egyes fejezetek elején, s ezeken kívül terjedelmes phraseológiával és szótárral igyekszik könnyíteni tanár és tanuló munkáján. S kimondhatjuk bátran, hogy Sinka Sándor e munkát szorgalommal, körültekintéssel és tapintattal végezte.

Fülep Imre.

(Vége köv.)

Gyakorlati bibliamagyarázatok. A július-augusztusi kettős füzeten Barla Szabó Károly alsó-segedi ev. ref. lelkész folytatja Márk evangyélioma magyarázatát, a XII. rész 28. versétől XLVI—LV., tehát 10 magyarázatban a XIV. rész 65. verséig haladván. Szépen, nagy gondnal dolgozott magyarázatok. Szerkesztő barátunk, a lelkes Garzó Gyula panaszkodik hátrálékosaira. Úgy látszik, az kezd már mi nálunk sok egyennél a felfogás lenni, hogy nekünk szerkesztőknek csak úgy Isten nevében kötelességünk hozzájuk, nagy költséggel kiállított lapjainkat, vagy folyóíratunkat küldözgetni. Bajos dolog erről keserűség nélkül beszélni.

Magyar írók élete és munkái. Szinnyei József e hatalmas vállalatából, melyet Hornyánszky V. ád ki Budapesten, a II. kötet 6. füzeté jelent meg legutóbb a Déry-Dogarín nevek közti írók életét és munkáit ismertetve. Prot. egyházunkat a füzetből a következő régibb és újabbkori írók érdeklik közelebbről: Dévay Biró Mátyás, Dézsi Lajos, Dezső Gyula és Lajos, Dianiska András, Diesőfi József, Dienes Balázs, Diószeghy Mór, Diószegi Sámuel, Dobay Sándor, Dobó Sándor, Dobos János, Dóczy Gedeon, Dóczy Imre. Dessewffy néven 12, Dietrich néven szintén 12 író ismertet meg velünk e füzet.

Descartes psychologiájának alapvonalai. Bölcsészettudori értekezés. Irta Rácz Lajos, sárospataki tanár. Sárospatak. Nyomtatta Steinfeld Béla, az ev. ref. főiskola beüivel. — Nagy tanulmányal írt munka, melylyel jól kiérdemelte a jónevű ifjú szerző „cum laude“ nyert bölcsészettudori címét.

Debreczen tanügye. I. Középfokú intézetek az 1891—92. iskolai évben. Irta Kardos Albert. Ára 20 kr. Debreczen. Nyom. a „Debr. Ell.“ könyvnyomdájában. — Élénk tollal, erős megfigyelő képességgel bírálja e brochure-ban a szerző városunk középiskoláinak az egyes értesítőkből látható szellemi életét, működését.

A „Kis Könyvtár“ pályázatai. Kevés irodalmi vállalat lett oly hirtelen népszerűvé, mint a Berger Miksa M.-Sziget könyvkereskedő kiadásában és Benedek Elek szerkesztésében megjelenő „Kis Könyvtár.“ Ez a hetenként megjelenő könyvtár legjelesebb ifjúsági íróinktól közöl a 6—14 éves gyermekeknek való olvasmányokat s az eddig megjelent füzetekről a szakközönlők is a legmelegebb elismerés hangján írnak. A „Kis Könyvtár“-ból már egy egész csomó füzet jelent meg és a munkatársak közt találjuk Jókai Mór, Gaál Mózes, Bársony István, Abonyi Árpád, Sebestha Károly, Gárdonyi Géza, Körössy László, Márkus Miksa, Somogyi Béla, Földes Géza stb. neveit s maga a szerkesztő is minden hónapban ír egy elbeszélést. S hogy a szegényebb sorsú gyermekek is jó könyvekhez jussanak, egy-egy 3—5 íves füzet ára mindössze 12 kr, kötve 20 krban van megszabva. A „Kis Könyvtár“ kiadója, hogy az írókban még jobban fölkelte a gyermek irodalom iránt való kedvet, négy pályadíjat tűz ki most. Még pedig 300 koronát egy elbeszélésre, melynek tárgya vehető a történelemből, vagy a mai gyermekélet köréből, 6—14 éves gyermekek számára. Szintén 300 korona, egy 8—14 éves gyermekek fölfogásához mért, világos, könnyen érthető nyelven írt földrajzi vagy néprajzi tárgyú ismeretterjesztő könyvért. — Mindkét kérdésre egy második 100—100 koronás pályadíj is

tűzetik ki. A pályaművek terjedelme 3—5 nyomtatott ív a „Kis Könyvtár“ formájában. A tisztán leírt és jelíges levéllel ellátott pályamunkák ez évi decz. 31-éig Benedek Elek szerkesztőhöz (Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.) küldendők. A bíráló-bizottság, melynek tagjai a szerkesztőn kívül Sebesztha Károly zólyommegyei tanfelügyelő és Körössy László budapesti tanár, kik 1893. jan. 31-én hirdetik ki a pályázat eredményét, s a pályadíjak, melyek azonban csak abszolút becsű műnek ítéltetnek oda, a szerkesztőnél mindjárt a kihirdetés után fölvehetők. A pályadíj-nyertes munkák a kiadó tulajdonába mennek át. A közölhető munkákat szintén átveszi a kiadó, rendes tiszteletdíj mellett.

Megjelent az állami kisdudóvónő-képző intézetek szervezeti szabályzata (Kiadatott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 1892. évi aug. hó 26-án 29.973. szám alatt kelt rendeletével.) Ára 40 kr. Budapest, 1892. Kiadja az Eggenberger-féle könyvkereskedés. (Hoffmann és Molnár.)

„Andrea“ ezíme azon 18 ívre terjedő eredeti regénynek, melyet a „Képes Családi Lapok“, a magyar művelt olvasó közönség e legkedveltebb szépirodalmi lapja, mint jutalom-regényt ad jelenleg olvasóinak. A „Képes Családi Lapok“ e regény kiadásával ismételve igazolja azt, hogy nemcsak a lap keretén belül ad jó olvasmányokat, hanem megmutatta azt is, mily helyesen tudja megválasztani regényeit. Andrea valóságos tanregény, melyben egy sokat hányatott s önhibáján kívül a sorstól üldözött leány életrajzával ismerkedik meg az olvasó, Cserneczky Gyuláné ügyes tollával megírva. A regényt, de különösen a „Képes Családi Lapok“-at melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, mely lap évenként 4 ily regényt ad olvasóinak, csekély 6 frt évi, 3 frt félévi s 1 frt 50 krnyi előfizetési díj után, ha az előfizetők a regények csomagolási díja fejében 4 regény után 80 kr, 2 regény után pedig 40 krt küldenek a nevezett lap kiadóhivatalába Budapestre Nagy-Korona-utca 20. szám.

Vettük a következő felhívást, melyet szívesen közlünk főbb pontjaiban s föl is hívjuk reá olvasó közönségünk figyelmét. A bukaresti román liga, a román sajtó s a mozgósított oláh ifjúság az utóbbi években mindent elkövettek, hogy Európa figyelmét a magyarországi oláhságra vonják, hazug és képtelen vádakkal illetve nemzetünket, melynek úgy politikai, mint culturalis téren csak hálával tartozhatnak. A nemzeti név becsülete feletti örökös első sorban az államot illeti ugyan, de a hazafias társadalomnak is kötelessége sorompóba lépni a nemzet ellenségeivel szemben. Ilyen kötelesség előtt állunk most, mikor az oláhok egy csomó pamfletet röptettek szét Nyugat-Európában, leplezett s az európai társadalom előtt ismeretlen czélok érdekében hajszolva a sikert, melynek egyik eszközül tekintik a külföld jóhiszeműségének mesterseges kihasználását. Az a legnagyobb baj, hogy a külföld tudományossága elavult doctrinák alapján állva, maga támogatja az oláh tendenciákat. Ezen kell változtatnunk. Mindenekelőtt a német közönség volna az, melylyel a magyar irodalomnak ezen a téren kifejtett komoly és becsületes munkáját meg kell ismertetnünk. Meg kell jelenni egy kitűnő magyar munkának, mely egyedül öleli fel az oláh kérdést egész terjedelmében. Dr. Réthy Lászlónak, a magy. tud. akadémia tagjá-

nak két kiadást ért könyve: „Az oláh nyelv és nemzet megalkakulása“-ról olyan munka, mely annak idején méltó feltűnést keltett úgy mélyreható kutatásai, mint tárgyalásának meggyőző ereje által, s melyről, mint ilyenről, függetlenebb gondolkodású román írók is nyilatkoztak. Ezt a munkát a szerző engedelmével, anyagi érdek nélkül, sőt áldozattal, egyedül az ügy iránti lelkesedésből németre fordítottam és mindent megtettem, hogy a német könyvpiacra még ebben az évben megjelenhessen. Egy világhírű német czéggel léptem egyetemesre, mely a kiadás feltételül csak azt kötötte ki, hogy neki 600 előfizetést biztosítsak. Én tehát kibocsátom a gyűjtőleveket abban a biztos reményben, hogy a hazafias magyar társadalom meg fogja ragadni az alkalmat és lehetővé teszi nemes áldozatkészségével annak a munkának megjelenését, mely végre szét fogja rombolni az oláhok tömerdek hazugságból fölépített légvárát. Egy példány ára 1 frt 80 kr. A ki példányát nem akarja átvenni vagy több példányra fizet elő, kérem ezt az átengedési rovatban megjegyezni, hogy az ekként rendelkezésünkre maradó példányokat, azoknak az egyesületeknek, lapoknak küldhessük el, melyeknek felvilágosítása még saját költségünkön is nemcsak érdekünk, de egyenest kötelességünk. Az előfizetések kizárólag nekem adandók át, valamint az érkező példányokat is én fogom szétküldeni. A gyűjtés vége f. évi november 1-e. Ha, a mit csaknem hihetetlennek tartok hazafias közönségünknel, a 600 előfizetést nem sikerül addig összegyűjteni, minden aláíró postaútványnyal fogja pénzét visszakapni. Budapest, IV., Lövész-utca 18. I. em. 9. 1892. szept. 30. Zarándy A. Gáspár.

Kétszólamú Gyermekdalok népiskolai használatra. Szerző Hauptmann Anna székesfejérvári elemi leánytanoda tanítója. Székesfejérvárott, 1893. Klökner Péter (Klökner Ede) könyvkereskedése kiadása. Ára 20 kr — Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Különfélék.

Az evang. ref. egyház zsinata harmadik ülészakát folyó évi novemberhó 24-én kezdi meg Budapesten.

Bölcsészeti facultás Debreczenben. A Debreczenben szervezendő bölcsészeti facultás ügyében, a főiskola szellemi s anyagi ügyeinek átvizsgálásával megbízott egyházkerületi küldöttség folyó hó 14-én tartotta meg tanácskozását. Jelen voltak főt. Kiss Áron püspök úr elnöklete alatt: Gróf Degenfeld József, Simonffy Imre, Kiss Albert, Lukács Ödön, Dr. Erdős József, Tüdős János, Joó István, Tóth Sámuel. Részt vettek a tanácskozásban Debreczen szab. kir. város részéről: Komlóssy Arthur, Szabó Kálmán; a debreczeni ref. egyház részéről: Némethy Lajos, Beke Mihály, mint küldöttek. A küldöttség sajnálattal vette tudomásul főgondnok Vályi János úrnak gyengélkedése, Farkas Antal világi főjegyző úrnak halaszthatlan teendői miatt meg nem jelenését. Örömmel értesült azon nemes és páratlan tényekről, melyeket úgy Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottságának közgyűlése, mint a debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma oly fényesen gyakoroltak, midőn 5 tanszéknek alapjául 250,000 frtot ajánlottak fel. Kedves tudomásul szolgált azon bejelentés is, hogy egy magát még most megnevezni nem kívánó egyháztag, földjét — melynek becsára 30,000 frt, többek előtt nyil-

vánított és írásban kijelentett akarata szerint — ugyanezen nemes czélra ajánlotta fel. A költségelőirányzat, melyet a küldöttségnek előkészítő bizottsága a facultás szervezésére s a főiskola többi tanintézeteire is megállapított, a kegyes alapítók jelzett alapítványainak számításba vételével módosított és állapított meg. A küldöttség óhajtott volna, hogy most már az ügyet eddigi fejlődésében, az egyházkerületi közgyűlésre terjeszthesse föl; úgyde miután a zsinat november hóban nagy valószínűséggel megtartatik (nov. 24-én megnyílik. Szerk.), ezelőtt pedig a theologiai s bölcsészeti facultások szervezése tárgyában kinevezett zsinati 15-ös bizottságnak tanácskozássra már mulhatlanul össze kell hívatnia; és így a fenforgó járvány miatt is nem lehetvén biztos kilátás az egyházkerületi gyűlés megtartására: közvetlen terjesztessék az eddigi eredmény a zsinati előkészítő bizottsághoz. Épen azért útasított jegyző egy jelentés készítésére az egyházkerületi gyűléshez, melyben előrebocsátván, hogy a „debreczeni protestans egyetem“, „bölcsészeti facultás tanárképződével egybekötésben“ ügyében 1874. év óta minő törekvésekkel találkozunk úgy a tiszántúli, mint a többi testvéregyházkerületekben, egyetemes konventen és zsinatokon: adja elő, hogy a legutóbbi zsinattól nyert felhívás következtében mit tett a tiszántúli egyházkerület, minő az eredmény stb. E jelentés mielőbb kinyomatván, küldessék meg az egyházkerületi gyűlés alkotó tagjainak, nemkülönben a zsinati rendes és pótagoknak. (A szerkesztőség gondoskodni fog, hogy e jelentés lapunk tisztelt előfizetőinek is megküldhető legyen). S.

Templomszentelések. Egyházkerületünk területén közelebb három helyen is lesz templomszentelés, u. m. f. hó 30-án Gyulaváriban, nov. 6-án N.-Kállóban, hol az új torony avattatik föl, s végre nov. 13-án a balmazújvárosi templomszentelés ünnepélye fog tartatni. Fáradhatatlan püspökünk mindhárom helyen kilátásba helyezte megjelenését.

A debreczeni egyházmegye és a debreczeni ev. ref. egyházközség közti viszony rendezésével megbízott küldöttség tagjai f. hó 20-án gyűlést tartottak a debreczeni egyháztanács gyűléstermében. A fődolagra, nev. a debreczeni egyházközségnek önálló egyházmegyévé alakulására nézve még nem jutott a küldöttség semmi megállapodásra, s a gyűlés egyelőre elnapoltatott.

Lelkészeigntatás. Mult vasárnap szép ünnepe volt a szegedi ev. református egyházközségnek. Ekkor igtatta be hivatalába újonnan választott lelkészt, Bereczk Sándort, ki évek óta volt az ekklézsiában segédlelkész és már az alatt teljes mértékben megnyerte nemesak hitsorsosainak szeretetét és becsülését, de a szegedi társadalom rokonszenvét is. A beigtatási ünnep a ref. templomban folyt le, a hol nagy és előkelő hallgató közönség jelenlétében Pap Imre h.-m.-vásárhelyi lelkész, Tereh Gyula és Csapó Péter s. lelkészek kíséretében megjelent új lelkészt Szabó János, békés-bánáti egyházmegyei esperes igtatta hivatalába, emelkedett, szép beszéddel üdvözölvén a kiváló képzettségű fiatal papot, ki a szószéket megkapó szép és szónoki hévvel elmondott prédikációval foglalta el. A beigtatás ünnepélyét fényes lakoma követte a Tiszaszálló kistermében, hol ebéd fölött egész sorát mondották el a felköszöntőknek. Melegen üdvözöljük Szeged új ev. ref. lelkészt s áldást kívánunk életére s ottani egész működésére.

A pápai főiskola áthelyezése. Nagyérdekű kérdés foglalkoztatja most a kedélyeket a dunántúli ev. ref. egyházkerületben, nev. a pápai főiskolának Komáromba való áthelyezése ügye. Komárom város törvényhatósága e hó 14-én tartott közgyűlése 10 ezer frt segélyt szavazott meg a főiskolának az esetre, ha Komáromba helyeznék át. Ad ezenkívül a város évi 1400 frt rendes szubvenziót is a főiskola fentartására. Komáromvármegye közgyűlésén meg 30 ezer forint segélyt hozott javaslatba e czélra az állandó választmány. Komáromvármegye közönsége annyira lelkesedik az iskola áthelyezése eszméjéért, hogy gyűjtést indított az iskola javára, melynek máris igen szép az eredménye. Természetesen Pápa teljes erővel küzd az eszme létesülése ellen, mint a melyet szerinte sem a tanügy, sem egyetemes egyházunk érdeke nem kíván. Érdeklődéssel nézzük e vitát s lapunk útján ismertetni fogjuk annak fontosabb mozzanatait.

Halálozás. Stahl Ede, Debreczen városi kisdiednevelő, súlyos betegség után elhunyt f. hó 17-én, életének 54-ik, boldog házasságának 30-ik évében, s eltemettetett f. hó 19-én. A derék férfiúnak emlékezetére még visszatérünk, ki a kisdiednevelés nehéz pályáján csaknem úttörőként működött, mert olyan időben lépett e tere, mikor azon még magasabb szakpályát végezett ember alig működött. Az elhunyt pedig theológiát végezett. Áldás emlékére!

Néh. Révész Bálint irodalmi hagyatékából megjelent a II. kötet „Halotti és alkalmi imádságok. Függelékül: konfirmációi beszédek stb.“ cz. a. 309 lapon. A könyvet e napokban a kiadó szétküldi a megrendelőknek.

Szerk. posta. L. Ö. Nyiregyháza; S. J. K.-János; Sz. A. Budapest; R. K. Kassa; K. B. T.-Sz.-Miklós; K. B. Kispereg: becses cikkeikre, tudósításaikra jövő számban keríthetek sort. — Egy világi ember. Mielőbb jönni fognak cikkei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

HIRDETÉS.

Pályázat

a pankotai ev. ref. káplántanítóságra.

Fizetés: havonként 20 frt, s ágynemű, mosás és világitáson kívül teljes ellátás.

Bővebb értesítéssel szívesen szolgál

Pankota, 1892. október 21.

Kócsa Károly,
ev. ref. lelkész.